

Eýran režiminiň içinden çöküş

Category: Kitapcy, Medisina, Publisistika

написано kitapcy | 25 январа, 2025

Eýran režiminiň içinden çöküş EÝRAN REŽIMINIŇ IÇINDEN ÇÖKÜŞI

Faize Rafsanjaniniň eýran režimini Ysraýyldan has köp musulmany öldürmekde aýyplamagynyň batyrgaý çykyşdygyna söz ýok. Şonsuzam eýran režimi dürli pikirlere we azatlyga hormat goýup duranok, režim özüni tankyt edýän oppozisionerleri likwidirmekden birjigem çekinmeýär.



Faize Haşimi Rafsanjani / Fotosurat: AA

Eýranyň öz içerki dinamikalary bilen çöküş prosesini başdan geçirjekdigini bilmek üçin palçy bolmagyň geregi ýok. Şeýle gutulgysyzlyga ýakynlaşyp gelýändigini daşardanam, içerdenem görnüp dur.

Öňki prezident Ali Ekber Haşimi Rafsanjaniniň gyzy, mejlisiň agzasy Faizs Rafsanjani «eýran režiminiň siriýalylaryň we ýemenlileriň öldürilmeginde eli bar» diýdi.

Bu beýanaty režimiň syýasatlarynyň gutulgysyz netijelerine degişli içerden berilen şaýatlyk hökmünde kabul edip bolar. Ýagny, režimiň öňdebaryjy goldawçylary-da indi şeýle syýasatlary dowam etdirip bolmajagyny görýär.

Degişli ýolbaşçylar şeýle ýagdaýda orta çykyp, «bu aýdylanýanlar «yslam režiminiň» duşmanlary tarapyndan toslanýan ýalanlar» diýip, Eýranyň husilere arka durandygy,

ýemenlileri we ýarym million siriýalylary öldürendigi hakdaky ajy hakykaty gizläp bilmez.

Ýoldaş Faize Rafsanjaniniň eýran režimini Ysraýyldan has köp musulmany öldürmekde aýyplamagynyň batyrgaý çykyşdygyna söz ýok. Şonsuzam eýran režimi dürli pikirlere we azatlyga hormat goýup duranok, režim özüni tankyt edýän oppozisionerleri likwidirlemekden birjigem çekinmeýär.

Faize Rafsanjani Eýranyň duşmanlarynyň sanawyna giriziljek şahsyýet däl. Ony reformist we oppozisioner hökmünde tanadyp bolar, emma akly-huşy ýerinde bolan hiç kim öňe çykyp, oňa «Uly şeýtan Amerikanyň içalysy» diýip bilmez.

Galyberse-de, onuň kakasy ýurduň prezidenti we mejlisiň başlygy bolup işledi. Şular ýaly şahsyýetiň «içinden çöküşiniň» bardygyny boýun almagy režimiň edähedine eýerip, ony içaly hökmünde aýyplamaga mümkinçilik bermeýär.

Faize Rafsanjani «Eýran hökümeti öz halkyna garşy Ysraýyldan, ABŞ-dan we patyşalyk režiminden has köp ýamanlyk etdi. Hökümetiň ýurduň içinde we daşynda bizi iteren heläkçilikleri hiç wagtam bular ýaly agyr netijelere getirmändi» diýýär.

Bu batyrgaý beýanatlara režimiň edil jümmüşinden çykan paş etmeler hökmünde garap bolar. İçinden şaýatlyk eden Rafsanjani hökümeti «aklyndan azaşmakda» we «talibanlaşmakda» aýyplaýar.

Ol Eýranyň prezidenti Ibrahim Reisä «Elinden hiç zat gelenok, onuň perde aňyrsyndan oýnadylýan gurjakdan ibaly ýeri ýok» diýýär.

Eýran režimi Homeýniniň rewolýusiýasyndan bäri «yslam rewolýusiýasy» ady bilen sefewi öwüşginli özboluşly rewolýusiýasyny eksport etmäge dyrjaşdy. Şunuň bilen baglanyşyklylykda jemgyýetçilik howpuzlygyny howp astyna salýan mezhep agzalalyklaryny gorjady.

Eýran režimi sebiti oňsuksyzlyklara iterdi we goňsulary üçin yzygiderli howp döretdi. Pars aýlagy ýurtlarynyň Basra aýlagyndaky deňizüsti ýük gatnawyny we söwda akymalaryny sabotaž edip, Hormuz bogazyny ýapja haýbatyny atdy.

Iň soňky gezek sebitdäki militanlaryna sabotaž etme görkezmesini berip, Basra aýlagyndaky dört söwda gämisini gark etmegini üpjün edipdi. Faize Rafsanjaniniň eýran režiminiň

etmişleri hakdaky aýyplamalary režimiň öz içinde sarsgyny başdan geçirýändigini we gorpuň gyrasyndadygyny görkezýär.

Namart režim öz tarapdarlaryny ýeke goýmaga, hatda birnäçesini likwidirlemäge (ýok etmäge) başlady. Prezident Haşimi Rafsanjaniniň ölümindäki şübheler häzirem dowam edýär, sud-medisina ekspertizasynyň aktlary onuň ölmezden öň ýokary mukdarly radiasiýa sezewar bolandygyny görkezipdi.

Gürrüňsiz, eýran režimine içerde we daşarda agyr günler garaşýar. Söz azatlygyna, köp seslilige ynanmaýan, galp demokratiýanyň arkasyna gizlenen despotik hökümeti endige öwren çaknyşyklary we dartgynlylygy güýjetme taktikalary halas edip bilmez.

Häzir eýran režimi diňe daşarky howplara uçranok, ol basyşlara çydap-çydap mundan beýläk halys sabyr-takaty gutaran öz halky bilenem ýüzleşmeli bolar.

Halk agzynyň baglanmagyndan, garyplykdan, ser-sepillikden we keselçiliklerden ýaňa halys tapdan düşdi. Režimiň goldawçylarynyň aç-açan nägilelikleri muny görnetin subut edýär.

Jibril UBEÝDI,

Liwiýaly derňeýji-žurnalist.

Ýekşenbe, 16.01.2022 ý. Publisistika